

European
Union

Interreg
CENTRAL EUROPE

TOGETHER

Podakovanie a vyhlásenie: Projekt TOGETHER (trvajúci od júna 2016 do mája 2019) bol financovaný Európskou úniou v rámci programu INTERREG CENTRAL EUROPE 2014-2020. Avšak, riadiaci orgán programu a spoločný sekretariát nemôže byť zodpovedný ani nenesie zodpovednosť za informácie uvedené v tomto bulletin.

VŠETKO O AKTUÁLНОM STAVE A VÝSLEDKOCH

Č. 5 – November 2018

BULLETIN PROJEKTU

Ako môžeme využiť zmenu správania: nový návod vytvorený na Slovensku!

Slovenská inovačná a energetická agentúra, partner projektu TOGETHER, vytvorila nový kurz o energetickej efektívnosti vo verejných budovách.

Video je k dispozícii na nasledujúcim odkaze:
<https://www.youtube.com/watch?v=VL6C2Z6OqiY&feature=youtu.be>

Správanie je dôležité: na webových stránkach projektu TOGETHER je k dispozícii súbor energetických tipov!

Každú verejnú budovu využíva každý deň veľa ľudí: návštevníci, pracovníci, servisní pracovníci atď. Štúdie a bežná prax jednoznačne ukazujú, že správanie užívateľov zohráva dôležitú úlohu pri zlepšovaní energetickej efektívnosti a znižovaní uhlíkovej stopy budovy. Dokonca aj technické opatrenia, ktoré je možné priať (ako napríklad dodatočné vybavenie budovy), sú menej účinné alebo drahšie, ak sa vykonávajú izolovane. Partneri projektu TOGETHER vytvorili súbor tipov a odporúčaní na zlepšenie vášho správania, aby bolo energeticky efektívne pri návštive alebo práci vo verejnej budove.

Ste majiteľom budovy? Potom možno budete chcieť zavesiť túto sadu odporúčaní vo viditeľnej oblasti vašej budovy.

Ste užívateľom budovy? Potom neváhajte čítať, komentovať a zdieľať nasledujúci obsah so svojimi kolegami.

Dúfame, že sa vám budú páčiť aspoň niektoré z týchto odporúčaní a zoznámite sa s nimi, aby ste ich dodržiavaním dosiahli skutočnú zmenu správania!

Energetické tipy a odporúčania nájdete na nižšie uvedenom odkaze:

<https://www.interreg-central.eu/Content.Node/TOGETHER/Behaviour-tips.html>

Ako chcú partneri TOGETHER získať politickú podporu

Akonáhle sú primerané metódy úspor energie jasné a stanovené, musíme ich nasmerovať do každodenných rozhodnutí obcí. Ale čo znamená "politická podpora"? To znamená, že niekto prijal myšlienku, ktorú ste navrhli, a bude ju podporovať. Partneri projektu TOGETHER sa zameriavajú na zjednotenie zúčastnených strán a tvorcov politík na miestnej a regionálnej úrovni s cieľom preklenúť postupy a politiky v oblasti energetickej efektívnosti (EE) a pripraviť pôdu pre budúce energetické plány na miestnej a regionálnej úrovni (alebo ich aktualizácie). Musíme presadiť naše myšlienky na najvyššej možnej politickej úrovni, aby sme dosiahli multiplikačný efekt.

Ako to urobíme?

1. Každý partner vytvoril skupinu zainteresovaných strán zloženú z príslušných orgánov. Proces zapojenia sa začal na tejto technickej úrovni, kde odborníci diskutujú o návrnoch na zaručenie ich technickej uskutočniteľnosti;
2. Partneri spoločne vypracujú nadnárodnú stratégiu a politický balík, ktorý bude založený na nasledovnom akčnom pláne reinvestovania a akčnom pláne pre energetickú efektívnosť. Prvý plán definuje, ako by mali obce znova investovať do energetických renovácií minimálne 20% úspor dosiahnutých pilotnými aktivitami. Tento akčný plán sa usiluje o šírenie týchto výsledkov v širšom rozsahu ďalších budov. Zahŕňa aj analýzu ex ante o znížení emisií skleníkových plynov, úsporách nákladov a pákovom efekte pre prijatie EE trhom.
3. Nakoniec, aktivity pokračujú na politických úrovniach účasťou na stretnutiach - tzv. Advokačných podujatiach - s miestnymi/regionálnymi/štátnymi orgánmi a činiteľmi, ktoré sú cieľom spoločného mainstreamingového programu na zaručenie politickej realizovateľnosti.

Pre viac informácií prosím kontaktujte: Provincia di Treviso (TOGETHER Projektový koordinátor), Ufficio Europa – europa@provincia.treviso.it Oficiálna webstránka: <http://www.interreg-central.eu/Content.Node/TOGETHER.html> – Facebook: togetherprtv2016

TOGETHER workshopy zamerané na spotrebiteľov energie

Každý partner naplánoval sériu workshopov zameraných na spotrebiteľov energie s cieľom upozorniť ich na nesprávne postupy a návyky!

Naše projektové stretnutie v Pakse (Maďarsko) vrátane návštevy jadrovej elektrárne a Energetickej strednej školy

V druhom polroku roku 2018 zorganizovala obec Paks nadnárodné stretnutie projektu a ukázala pokrok v pilotných aktivitách pre ostatných partnerov a médiá. Trojdňové stretnutie sa začalo zvyčajným programom: keďže zostáva už len 7 mesiacov do konca trojročného projektu, museli sa prerokovať všetky zostávajúce úlohy a stanoviť všetky termíny. Dôraz sa kladie na výsledky pilotných aktivít a na podporu ich výsledkov pre ústavných činiteľov.

Pilotné aktivity pozostávajú z merania spotreby energie vo vopred vybraných pilotných budovách a riadení dopytu na zníženie tejto úrovne spotreby. Inteligentné merače merajú výsledky týchto spotrieb a partneri predstavia spôsob reinvestovania minimálne 20% registrovaných úspor ďalej svojim ústavným činiteľom a národným zákonodarcom. Tieto akcie prebiehajú paralelne v 85 pilotných budovach v Taliansku, Českej republike, Slovinsku, Chorvátsku, Poľsku, na Slovensku a Maďarsku. Kritickou otázkou bolo skôr definovať ako predstaviť výsledky politikom a zabezpečiť ich schválenie. Toto je výzva porovnatelná s výstupom na Matterhorn: partneri musia kontaktovať najvyššie možné úrovne, aby zabezpečili integráciu tejto metódy EE do čo najväčšieho množstva miest. Právne zázemie a politické rozhodnutia sa v jednotlivých krajinách líšia, ale všetci partneri budú môcť predložiť vyššie uvedené akčné plány počas zhromaždenia miestneho zastupiteľstva alebo iného stretnutia.

Na tretí deň tím navštívil dve miesta: Keďže jediná jadrová elektráreň - pokrývajúca 40% spotreby elektrickej energie v Maďarsku – je umiestnená v Pakse, účastníkom bola predstavená prevádzka elektrárne a jej proces výroby energie bez obsahu uhlíka. Okrem toho partneri navštívili Energetickú strednú školu v Pakse, ktorá je jednou z najdôležitejších pilotných budov mesta a kde je súčasťou každodenného vzdelávania technická stránka úspor energie, ako aj vedomé eko správanie. Niekoľko plagátov, nálepiek a letákov pripomína študentom, učiteľom a návštěvníkom budovy, ako ušetriť energiu a vodu. Učitelia školy organizujú prezentácie o energetickej efektívnosti a zároveň pravidelne organizujú v škole súťaže. Projekt TOGETHER ponúkol možnosť začleniť do výučby aj komiks a videá projektu, ktoré študentov veľmi zaujali.

Návšteva Energetickej strednej školy v Pakse: environmentálna výchova v učebniach, značky energetickej efektívnosti na chodbách, výroba obnoviteľnej energie

Inteligentné merače v Poľsku? Pozrime sa na ne bližšie!

Investície zahŕňajú nákup, inštaláciu a spustenie 9 inteligentných meracích systémov v 9 pilotných budovách nachádzajúcich sa v 3 poľských obciach: Besko, Raciechowice a Žyraków. Jeden systém pozostáva z: merača elektriny, ktorý zhromažďuje údaje z elektrickej siete; merača tepla zhromažďujúci údaje z vykurovacieho systému; miestny riadiaci systém; serverový priestor, kde sa zhromažďujú a uchovávajú údaje; platforma pre archiváciu, správu a vizualizáciu údajov - dostupná po prihlásení z ľubovoľného počítača alebo mobilného zariadenia; súvisiaci softvér; monitor/prístrojový panel umiestnený v budove, zobrazujúci aktuálne údaje o spotrebe.

Všetky prvky komunikujú prostredníctvom vhodných komunikačných protokolov s využitím pripojenia k internetu, ktoré je v budove. Údaje sa zhromažďujú a spracovávajú automaticky. Systém meria: spotrebu elektrickej energie v reálnom čase v kWh; spotrebu tepla v reálnom čase v GJ a kWh; parametre siete (použitie jalového výkonu, nadmerná spotreba zmluvnej energie); teplotu a vnútornú vlhkosť vzduchu.

Systém je taktiež prepojený so systémom na sledovanie počasia, aby dokázal riešiť aktuálnu spotrebu zodpovedajúcu poveternostným podmienkam.

Namerané údaje sa zhromažďujú na pamäťovej jednotke (riadiaceho systému), ktorá je umiestnená v budove. Už odtiaľ sú k dispozícii pre vzdialený prístup. Údaje sa prenášajú aj na externý server, ktorý prevádzkuje dodávateľ, ktorý je tiež zodpovedný za bezpečnosť dát, zálohovanie atď. Údaje sú k dispozícii z ľubovoľného počítača alebo mobilného zariadenia pre vybraných používateľov (zástupcovia PNEC, vlastníkov budov a manažerov budov zodpovedných za monitorovanie a optimalizáciu spotreby energie). Sú k dispozícii po prihlásení pomocou osobného mena a hesla. Dostatočne vizualizované údaje sa zobrazujú aj pre používateľov budov na monitoroch/dashboardoch v budovách a on-line.

Uvidíme sa v Zagrebe!

Poznačte si dátum! Záverečná konferencia bude organizovaná projektovým partnerom Grad Zagreb dňa 11. apríla 2019! Viac informácií bude zverejnené na webovej stránke projektu!